

WIOSNA

PREZENTACJE opracowała: Genowefa Laszczak

Wiosna - jedna z czterech podstawowych pór roku w przyrodzie, w strefie klimatu umiarkowanego. Charakteryzuje się umiarkowanymi [temperaturami powietrza](#) z rosnącą średnią dobową oraz umiarkowaną ilością [opadu atmosferycznego](#). Świat roślin i zwierząt przechodzi okres budzenia się do życia, a następnie rozpoczyna się pierwsza faza okresu rozmnażania, czyli dobieranie partnerów, a u roślin kwitnienie i zawiązywanie zalążków. Ptaki przylatują z ciepłych krajów. Na drzewach pojawiają się liście. [Wiosna astronomiczna](#) rozpoczyna się w momencie [równonocy wiosennej](#) i trwa do momentu [przesilenia letniego](#), co w przybliżeniu oznacza na [półkuli północnej](#) okres pomiędzy [20 marca](#) a [22 czerwca](#) (czasami daty te wypadają dzień wcześniej lub dzień później, a w [roku przestępnym](#) mogą być dodatkowo cofnięte o jeden dzień). Podczas wiosny astronomicznej [dzienna](#) pora dnia jest dłuższa od pory

Wiosna idzie!

Przyleciały skowroneczki
z radosną nowiną,
zaśpiewały, zawołały
ponad ozimną:

- Idzie wiosna! Wiosna idzie!
śniegi w polu giną!

Przyleciały bocianiska
w bielutkich kapotach,
klekotały, ogłaszały
na wysokich płotach:

- Idzie wiosna! Wiosna idzie!
po łąkowych błotach!

Przyleciały jaskółeczki
kołem kołujące,
figlowały, świergotały
radośnie krzyczące:

- Idzie wiosna! Wiosna idzie!
prowadzi ją słońce.

Ewa Szelburg-Zarembina

Mały pierwiosnek główkę
podnosi,

- Czy to już wiosna,
powiedzcie?- prosi.

Żabki kochane, powiedzcie mi
Czy to już wiosna chodzi po
ziemi?

- To wiosna! -żabki rechocą w
stawie.

- To wiosna, wiosna ! -
szeleszczą trawki.

Bocian po łące błyszczącej
rosą,
nad staw szumiący wędruje
boso.

Otworzył złote oczko
pierwiosnek:

-Powiedz mi boćku, czy to już
wiosna?

- Tak, tak -klekoce bocian
donośnie.

-Rozchyl już płatki pokłoń się
wiośnie.

Czesław Janczarski

Marzec

Przyszędł marzec
Pod wrota.

Naniósł pluchy
I błota.

Dmuchał ciepłym
Wietrzykiem.

Ogrzał słońca
Promykiem.

Potem szedł
Przez dąbrowę,

Za nim chmury
Deszczowe.

Przyszędł znowu
Pod wrota,

Prószył śniegiem
Niecnota.

Zimnym wichrem
Ciął w twarzę.

A to psotnik,
Ten marzec.

MARZEC SIĘ MAŻE

Miesiąc marzec tak się maże

Jak niegrzeczne dzieci

To kropkami deszczu kapie

To znów słońcem świeci

Wiatr swawolnik czasem
jeszcze

Garścią śniegu rzuci

Ale wszyscy dobrze wiedzą

Że zima nie wróci

MARZEC POWRÓCIŁ

Marzec powrócił więc
zmienna pogoda.

Co dzień inaczej - wiosenna
moda

W poniedziałek słońko

We wtorek deszcz leje

W środę bardzo zimno

W czwartek wicher wieje

W piątek śnieżek pada

W sobotę słońko świeci

W niedzielę ciepłutko - więc
cieszą się dzieci.

„ Wiosna ” Czesław Janczarski

Nad głowami -; śnieżny błękit,

pod stopami zieleń śnieżna.

Płyną chmury jak piosenki,
białe chmury - kłębki pierza!

Ptak jak ziemi szara grudka,
na błękiecie chwali wiosnę.

Skowronkowa płynie nutka,
najpiękniejsza z wszystkich piosenek.

Zima, zima - biała księża,

moc radości i zachwyków ...

Lecz po nowy tom już sięgasz,
tytuł: wiosna. Piękny tytuł.

Kotki Marcowe " Joanna

Kulmowa

Na wierzbie

nad samym rowem -
srebrne kotki marcowe.

Na deszczu i na słońcu
srebrnieją im futra kocie.

Plucha

i zawierucha.

Nie ma mamy,

co wylże brzuch do sucha.

Ale kotki marcowe nie
piszczą,

huśtają się na gałązkach.

Mruczą:

- Nareszcie wiosna!

I sierść mają coraz
bardziej srebrzystą.

A gdy idzie wiosna...

A gdy idzie wiosna
O cichej północy,
To błyszczące gwiazdy
Ma w swojej karocy.

A gdy idzie we dnie,
To się w słońcu mieni
I ma cudne włosy
Ze złotych promieni.

A tak lekko tańczy
Wśród leśnej polanki,
To się dla niej w wieńce
Zwijają sasanki.

A kiedy podąża
Wśród pól oziminy,
Ma suknię zieloną
Z traw i koniczyny.

A kiedy wód fale
Ramieniem otoczy,
To ma czoło z lili
i błękitne oczy.

Zna ją każdy zagon,
Każdy gaj i miedza,
Jeno próg serc ludzkich
Tak rzadko odwiedza.

Ćwierk Konstanty

Wiosna

Obudziła się wiosna tu i tam,
rozzuciła kwiatki wszędzie nam.
Łąki kaczeńcami ozdobiła
a nad polami się zastanowiła.

Kiedy świat cały malowała
skowronka w polu ujrzała.
Piosenkę z nim zanuciła
i gniazdo w trawie uwiła.

W lesie zobaczyła kukułkę-
o ciepłych krajach porozmawiała.
Nawrzucała do kosza fiołków
i z powrotem na łąkę odleciała.

Tam spotkała bociana,
który klekotał już od rana:
-zbuduję na kominie gniazdo duże,
a potem odbędę długie podróże.

I kiedy tak wiosna sobie spacerowała
stara wierzba się nagle odezwała:
-Droga wiosno mam żal do ciebie,
o wszystkich pamiętałaś tylko.
O moich kotkach zapomniałaś!-

Grażyna Koba

„Wiosna idzie”

Wiosna idzie, co to będzie?
Jeszcze tyle śniegu wszędzie.
I na dachu i na płotku,
w polu, w lesie i w ogródku.

Wiosna idzie nie ma strachu!
Zaraz zniknie śnieżek z dachu.
Już na pola i na łąki
lecą gońce jej, skowronki.
Lecą do nas wiosny gońce,
ciepły wietrzyk, ptaki, słońce!

Przyjście wiosny

Naplotkowała sosna,
że już zbliża się wiosna
Kret skrzywił się ponuro:
przyjedzie pewno furą...
jeż się najeżył srodze
Raczej na hulajnodze.
Wąż syknął
- ja nie wierzę,
przyjedzie na rowerze.
Kos gwizdnął:
Wiem coś o tym,
przyleci samolotem.
Skąd znowu
- rzekła sroka
ja jej nie spuszczam z oka
i w zeszłym roku w maju
widziałam ja w tramwaju.
Nieprawda wiosna zwykle
przyjeżdża motocyklem.
A ja wam to dowiodę
że właśnie samochodem.
Nieprawda bo w karecie!
W karecie, co pan plecie?
Oświadczyć mogę krótko,
że płynie właśnie łódką!
A wiosna przyszła pieszo
Już kwiaty z nią się śpieszą,
już trawy przed nią rosną i szumią
Witaj wiosno.

Długość ciała jaskółki dymówki to 19 cm, rozpiętość skrzydeł 33 cm, ciężar 16-21 g.

Jest ptakiem związanym z osiedlami ludzi.

W okresie lęgowym zamieszkuje zabudowania wiejskie, później tereny otwarte w pobliżu trzcinowisk lub wiklinowisk, gdzie w nocy dymówki gromadzą się w duże stada. Wyprowadzają dwa lęgi w roku. Gniazdo budują oboje rodzice. Zakładają je wewnątrz budynku, przy ścianie lub belce, niekiedy pod mostem, w postaci ćwiartki przyklepionej kuli.

Gniazdo, otwarte z wierzchu, zbudowane jest ze zlepionych śliną grudek błota zmieszanych ze słomą, sianem, niekiedy gnojem.

Wyściółkę tworzą sierść, włosie i pióra. Młode jeszcze przez kilka dni po uzyskaniu samodzielności wracają na noc do gniazda.

Dymówka zamieszkuje Europę, północną Azję i duże obszary Ameryki Północnej. Ptaki z terenu Polski zimują w południowej Afryce.

Ptak ten w Polsce jest pod ochroną.

Bocian zamieszkuje tereny trawiaste, stepy, sawanny, tereny uprawne (często blisko zbiorników wodnych), tereny bagienne, wilgotne lub okresowo zalewane łąki i pastwiska, okolice jezior i laguny. Lubi rozproszone drzewa, na których może gniazdować lub nocować. Unika terenów zimnych, o częstych opadach atmosferycznych, obszarów wysoko położonych i o gęstej roślinności (np. trzcinowisk i gęstych lasów).

Władysław Broniewski
Gramy w zielone

„Proszę o zielone!”
zaklekotał bociek
do zielonej żabki,
co siedziała w błocie.
Ale mądra żabka
Prędko myk! pod wodę:
„Miły mi, bocianie,
moje życie młode”.
Rosły w wodzie modre
niezapominajki,
i boćkowi rzekły:
„Znamy takie bajki”
Chciałbyś żabkę połknąć,
lecz się obejdz smakiem:
żabka gra w zielone
z młodym tatarakiem”.

Gniazdo duże, koliste z warstwowo ułożonych gałęzi, poprzetykanych skośnie witkami. Wyściółka dość obfita ze słomy, torfu, łąjna, niekiedy z dodatkiem papieru lub szmat. Średnica zewnętrzna 1,0–1,5 m; wysokość 0,5–1,5 m. Buduje je zarówno samiec, jak i samica. Umiejscowione zwykle na drzewie w bezpośredniej bliskości siedzib ludzkich lub na różnych budowlach ludzkich (dach budynku mieszkalnego lub gospodarczego, w ruinach wysokich budynków, na nieczynnych kominach fabrycznych, pylonach, słupach telegraficznych

SKOWRONEK je głównie owady (doroste, poczwarki i larwy), pająki i dżdżownice oraz inne bezkręgowce, jesienią i zimą uzupełnione o nasiona traw, chwastów i zbóż (głównie pszenicy) oraz zielone części roślin. Połowę diety stanowi pokarm zwierzęcy. Skowronki zbierają owady na ziemi, z roślin, czasem wygrzebują je z gruntu. Zimą przeważa już w znacznej mierze pokarm roślinny. W trakcie żerowania spokojnie chodzi lub biega po ziemi.

SKOWRONEK- jest barwy ziemistoszarej, większy nieco od wróbla o ciemnobrązowo kreskowanym wierzchu ciała i piersi. Brzegi ogona białe. Występuje w całym kraju na polach i łąkach. Na wiosnę jest jednym z pierwszych ptaków powracających z południa.

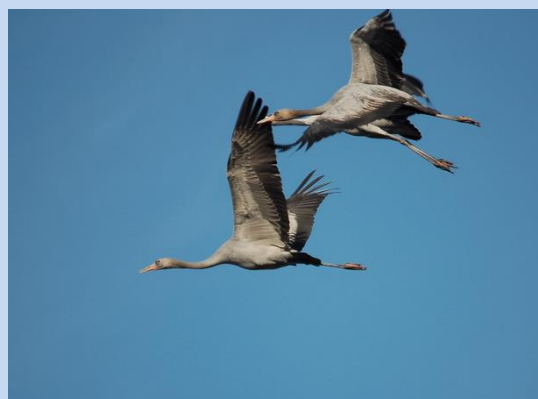
Występowanie:

Pospolity na użytkach rolnych, ale spotykany także na torfowiskach, wydmach i dużych zrębach.

Warto wiedzieć:

Powszechnie znany i wciąż jeszcze zachwycający wielu ludzi lot godowy skowronka, połączony z donośnym i melodyjnym śpiewem, trwa zwykle 2-3 minuty, choć niekiedy nawet godzinę. Skowronki powracają do nas wyjątkowo wcześnie i czasem można je usłyszeć już w połowie lutego. Samiec szczególnie głośno i intensywnie śpiewa wznosząc się w górę, aby później - już niemal niedostrzegalny gołym okiem - śpiewając krążyć i trzepotać się w powietrzu. Wracając na ziemię, ostatnie 10-15 metrów spada w milczeniu jak kamień. Intensyfikacja rolnictwa i związana z nią likwidacją miedzi i nieużytków, stosowanie chemicznych środków ochrony roślin, zwiększanie się powierzchni upraw, przyczyniły się do tego, że ten dawniej bardzo rozpowszechniony ptak pól, łąk i pastwisk stał się obecnie na zachodzie Europy znacznie mniej liczny, niż był jeszcze w pierwszej połowie dwudziestego wieku.

ŻURAWIE - Wiosenne powroty w marcu i kwietniu, a jesienne przeloty we wrześniu i październiku.

ŻURAW to jeden z naszych największych ptaków.

Jest nieco większy od bociana, barwy popielatej z czarnymi końcami skrzydeł i wspaniałym, zwisającym pióropuszem, złożonym z czarniawych, wydłużonych i poskręcanych wewnętrznych lotek

II rzędu przykrywających ogon. W locie ma wyprostowane nogi i szyję.

Występowanie:

W okresie lęgowym na śródleśnych torfowiskach, bagnach, podmokłych łąkach i lasach, poza tym na rozległych łąkach i polach, a także przy brzegach płytkich zbiorników wodnych; gnieździ się w północno-wschodniej części Europy Środkowej, w tym również w Polsce.

Skandynawskie, polskie i niemieckie żurawie - łącznie ok. 30 000 osobników

- ciągną jesienią szerokim zaledwie na 200-300 km "korytarzem powietrznym"

na południowy zachód i zimują na Półwyspie Iberyjskim, w północnej Afryce, a częściowo aż w Etiopii.

Zachodnią krawędź tego korytarza powietrznego wyznacza linia Lubeka-Antwerpia-Lille, wschodnią zaś linia biegnąca od ujścia Wisty przez Odrę na wysokości Kostrzyna, Lipsk i Men w rejonie granicy hesko-bawarskiej.

Przed odlotem żurawie gromadzą się na tradycyjnych miejscach zbierek w rejonie wybrzeża Bałtyku, np. na Rugii, Olandii i nad jeziorem Muritz. Żurawie są bardzo ostrożne, co znalazło odbicie w powiedzeniu "czujny jak żuraw".

Stada żurawi lecą kluczem i wydają charakterystyczny "klangor" przypominający głos trąbki (melodyjne "krurr").

Podczas godów samiec kroczy za samicą z wysoko wzniesioną głową, wykrzykując raz po raz jakby fanfary.

Przed okresem lęgowym odbywają charakterystyczne toki z niezwyklejmi tańcami, złożonymi z podskoków, uderzeń skrzydłami, i bieganiem wkoło.

Intensywne wysiłki zmierzające do ochrony tych wspaniałych ptaków dały pożądaný efekt, ponieważ ich liczebność w ostatnich czasach zaczęła znowu rosnać, podobnie jak zasięg.

Żuraw żywi się głównie pokarmem roślinnym - nasionami, jagodami, zielonymi częściami roślin, w tym również uprawnych, a także dżdżownicami, ślimakami i owadami.

Szpak zwyczajny, szpak pospolity
Podlega ochronie gatunkowej.

SZPAK mierzy ok. 22 cm długości i 37 cm rozpiętości skrzydeł. Stosunkowo krępa sylwetka, dość krótki ogon, ciemne, metalicznie połyskujące upierzenie, jesienią i zimą z wyraźnymi małymi białymi plamkami, tzw. perełkami. Dziób, wiosną żółty (samiec), później ciemniejszy i staje się czarny.

Występowanie:

Zarówno w miastach, jak i na terenach rolniczych bardzo liczny; gnieździ się również w obfitujących w dziuple lasach.

Warto wiedzieć:

Szpak jest ogólnie znany jako złodziej wiśni i czereśni. Nalot dużego stada tych ptaków na sad z dojrzewającymi owocami może uczynić z ich właścicieli zagorzałych wrogów skrzydlatych intruzów. Kiedy w czerwcu młode nauczą się latać, szpaki tworzą duże, wspólnie nocujące zgrupowania, które mogą liczyć nawet kilkaset tysięcy osobników. Przyłot takiego stada na nocleg robi niemałe wrażenie. Jako noclegowiska, często wykorzystywane przez wiele lat, służą łąny trzciny, gęste zarośla (w tym niekiedy rosnące przy autostradach), grupy wysokich drzew, a w miastach nawet porośnięte bluszczem fasady domów.

KUKUŁKA odznacza się szarą barwą od góry, a białą w czarne prążki od spodu. Dziób i nogi małe, przy czym dwa palce ma zwrócone w przód, a dwa w tył. Sięga 33 cm długości.

Występowanie:

Głównie lasy i zadrzewienia śródpolne, ale także tereny bagienne i wydmy; w Polsce dość liczna.

Warto wiedzieć:

Zna ją każde dziecko, a przynajmniej jej głos, ponieważ jej wygląd jest bez porównania mniej znany.

W locie przypomina sokoła, bo ma ostre skrzydła i długi ogon.

Jest to jedyny nasz pasożyt gniazdowy składający jaja do gniazd innych ptaków.

Jajo jest stosunkowo małe, o barwie dostosowanej do jaj ptaków, którym zostało podrzucone. Ten niezwykle obyczaj sprawił, że kukułka jest obecna w wielu ludowych wierzeniach i przesądach,

a jej charakterystyczne kukanie służy od dawna ludziom do wróżb.

Należy dodać, że "kuka" tylko samiec; samica wydaje głos podobny do śmiechu.

Przebiśniew

Przebija się przez śnieg
przebiśniew,
przebija,
wyciąga zieloną szyję
milimetr po
milimetrze.
A gdy już się przebiję,
woła: - Nareszcie żyję!

PRZEBIŚNIEW

Rośliny, które po długich, zimowych miesiącach pierwsze zakwitają i wzbudzają w nas szczególne emocje. Mimo panującego za oknem mrozu, dzielnie przebijają się przez zalegające płyty śniegu. Widok wschodzących kwiatów budzi nadzieję, że po srogiej i białej zimie, przyjdzie upragniona i długo wyczekiwana wiosna.

Pierwiosnek

Jeszcze w polu tyle śniegu,
jeszcze strumyk lodem ścięty,
a pierwiosnek już na brzegu
wyrósł śliczny, uśmiechnięty.

Witaj, witaj, kwiatku biały,
główkę jasną zwróć do słońka,
już bociany przyleciały,
w niebie słysząc śpiew skowronka.

Stare wierzby nachyliły
miękkie baze ponad kwiatkiem:
„Gdzie jest wiosna! Powiedz miły,
czyś nie widział jej przypadkiem!”

Lecz o widać milczeć wołał.
O czym myślał - któż to zgadnie?
Spojrzał w niebo, spojrzał w pola,
szepnął cicho: „jak tu ładnie...”

Pierwiosnek

- Kto pierwszy wita wiosnę?
 - Pierwiosnek.
 - A jak ją wita?
 - Ukłonem.
- Ukłon jej składa niski
i wyciągając listki woła:
- Gramy w zielone!

Krokusy

Cóż to za tort śniegowy
pełen liliowych świeczek
To krokusy zakwitły
na urodziny owieczek.

*Sasanka kwitnie
wczesną wiosną,
śnieg jeszcze leży,
a ona już patrzy,
żółciutkim oczkiem,
z włochatej głowy,
spogląda na świat,
fioletem odnowy.*

Zawilec

Białe, drobne kwiatki rozchyła zawilec, by wśród leśnych ścieżek spacer nam umilać.

Żyje nie za wiele, choć zawilcem zwie się — pragnie tylko kwitnąć jak najdłużej w lesie.

Włodzimierz Ściśłowski

Miłek sasanka i krokus

Miłek sasanka i krokus
i jeszcze przebiśnieg biały
to kwiatki które wiosną
pierwsze nam rozkwitają
Na suchych łąkach się złocą
drobniutkie miłka kwiateczki
od razu go zobaczymy
bo ma wąskie listeczki
Chociaż trochę trujący
to powiem szczerze na uszko
lekarstwo z niego zrobione
leczy i uspakaja serduszko
Krokus wygrzewać się lubi
i chyba tak dla odmiany
z powodu kwiatów i listków
przez znawców szafranem zwany
Kucharze bardzo go cenią
bo smaczna przyprawa z niego
dodatkiem do różnych potraw
zrobiona z proszku żółtego
Zaś kolorowa sasanka
listeczki ma jak marchewka
a lubi górskie łąki
omija krzaki i drzewka
Nie należy jej zrywać
a będzie zawsze z nami
więc trzeba ją ochraniać
by nas cieszyła barwami
Przebiśnieg miodem pachnący
z małej cebulki wyrasta
rośnie na łąkach i w lasach
na skwerach i w parkach miasta
Musimy bardzo szanować
te pierwsze wiosenne kwiatki
robi się z nich lekarstwa
zdobią też nasze rabatki

Pierwiosnek

Jeszcze zimno jest na dworze
trawa jeszcze nie urosła
a ze śniegu się wychyla
kto to taki? To pierwiosnek.
Schyla się malutka Zosia,
by go zerwać do wazonu.
Na to mama "Nie, nie wolno!
Kwiatek ten jest pod ochroną".

I. Salach

Sasanka

Przybiegł wiatr
do sasanki
z naręczem życzeń,
ucałował ją
w kosmaty policzek
i kłaniając się nisko
poprosił grzecznie:
— Zatańcz ze mną, sasanko,
na polanie leśnej.
— A dlaczego?
— Bo w wiosenny poranek
są urodziny
wszystkich sasaneek.

Danuta Gellnerowa

Krokus

Dla liliowego krokusa
Nieprzeparta pokusa
pod śniegu się wychylić,
Dziobkiem kielicha światło pić.
I kwilić
Na całą polanę — bezgłośnie,
O wspinającej się z trudem do góry
Spóźnionej wiośnie...

Tadeusz Szymborska

